

KVALITETSDEKLARATION

Ekonomisk statistik för universitet och högskolor

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Högskoleväsende

Produktkod

UF0210

Referenstid

Statistiken avser kalenderåret 2017.

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	4
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	5
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	6
2 Tillförlitlighet	6
2.1 Tillförlitlighet totalt	6
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	7
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	8
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	9
4.1 Tillgång till statistiken	9
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	9
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	10
5.4 Numerisk överensstämmelse	10
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	12

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Den ekonomiska statistiken för universitet och högskolor ska belysa högskolans ekonomi ur olika perspektiv. Staten satsar omfattande medel på högskolesektorn och det finns därför behov av att de ekonomiska uppgifterna om verksamheten finns lätt tillgängliga för såväl allmänhet som specialintresserade.

Uppgifterna samlas in av Universitetskanslersämbetet (UKÄ) direkt från lärosätena i samband med att årsredovisningarna lämnas till regeringen. Uppgifterna samlas in via elektroniska enkäter, i en så kallad ekonomisk mall, och ska överensstämma med årsredovisningarna. Det här leder till att det finns en enhetlighet i de rapporterade uppgifterna.

Det statistiken syftar till att belysa, intressepopulationerna, stämmer väl överens med det statistiken faktiskt belyser, målpopulationerna.

Uppgiftsskyldighet föreligger för statliga lärosäten enligt lagen (SFS 2001:99) och förordningen (SFS 2001:100) om den officiella statistiken. Uppgiftsskyldigheten för stiftelsehögskolor regleras dels genom deras respektive långsiktiga avtal med staten, dels genom 5 § i lag (SFS 1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. För övriga utbildningsanordnare regleras uppgiftsskyldigheten endast genom den senare.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Syftet med den ekonomiska statistiken för universitet och högskolor är att bidra till en allsidig statistisk belysning av högskolan och dess utveckling över tid i Sverige. Statistiken belyser förändringar avseende finansiering av verksamheten, resultaträkningar (intäkter och kostnader) samt vissa ytterligare uppgifter från lärosätenas årsredovisningar. Den ekonomiska statistiken innefattar all verksamhet vid universitet och högskolor, dvs. utbildning på grundnivå och avancerad nivå, forskning och forskarnivå samt eventuell annan verksamhet.

Vidare används statistiken för rapportering på internationell nivå till Unesco, OECD och EU:s statistikbyrå Eurostat.

Uppgifter från statistiken används också av SCB som underlag för undersökningen Forskning och utvecklingsverksamhet vid universitet och högskolor.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistikanvändare är riksdag, regering, universitet och högskolor, myndigheter, kommuner, landsting, länsstyrelser, företag, branschorganisationer, intresseorganisationer, internationella organisationer, forskare, studerande, massmedia och allmänheten.

Statistiken används som beslutsunderlag för riksdag och regering, men är också en informationskälla för högskolesektorn och andra intresserade som

massmedia och allmänheten. Den ekonomiska statistiken utgör även underlag för planering, uppföljning och utvärdering av högskoleutbildningen.

Statistiken används ofta för jämförelser av olika slag, såsom jämförelser mellan lärosäten och över tid.

Användare och uppgiftslämnare är representerade i Universitetskanslersämbetets rådgivande grupp för den officiella statistiken. Eventuellt utvecklingsarbete sker i samråd med en särskild referensgrupp för den ekonomiska statistiken.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken beskriver finansieringen av utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå samt eventuell annan verksamhet. Statistiken omfattar också resultaträkningar (intäkter och kostnader), vissa ytterligare uppgifter från lärosätenas årsredovisningar samt takbeloppsuppföljning.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen omfattar alla utbildningsanordnare som bedriver högskoleutbildning.

Målpopulationen för undersökningen om högskolans ekonomi utgörs av alla universitet och högskolor (både statliga och med enskild huvudman). Enskilda utbildningsanordnare med examenstillstånd inom enbart psykoterapi omfattas dock inte av undersökningen. Deras verksamhet är marginell i sammanhanget och eftersom deras verksamhet består av betydligt mer än högskoleutbildning (de bedriver ingen forskning) finns inte motsvarande ekonomiska uppgifter som för övriga utbildningsanordnare.

1.2.2 Variabler

Resultaträkningar totalt och per område – utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning, konstnärligt utvecklingsarbete och utbildning på forskarnivå. Dessa områden delas i sin tur in i utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev och uppdragsverksamhet, respektive forskning/konstnärligt utvecklingsarbete och utbildning på forskarnivå och uppdragsforskning. Vid SLU finns även verksamhetsgrenen Fortlöpande miljöanalys. Av resultaträkningarna framgår intäkterna fördelade på anslag, bidrag, avgiftsintäkter samt finansiella intäkter. Kostnadssidan delas in i personal-, lokal, övriga driftskostnader, avskrivningar samt finansiella kostnader. För statistikändamål redovisar också berörda lärosäten hur mycket av övriga driftskostnader som har betalats ut till landsting/kommuner för klinisk utbildning och forskning.

Intäkter per finansiär och intäktstyp: I en separat flik av ekonomiska mallen lämnas uppgifter om finansieringen av verksamheten vid universitet och högskolor (samma indelning som ovan). Finansieringen visar hur stora intäkter som årligen kommer från olika finansiärer eller grupper av finansiärer. Det är ursprungsfinansiären som redovisas, inte motparten.

För uppgifter om intäkter till utbildning och forskning exklusive uppdragsverksamhet efterfrågas dels vilken typ av intäkt det gäller (anslag, avgift, bidrag eller finansiell), dels varifrån intäkten kommer, dvs. finansiär. Intäkterna

redovisas per område, utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev respektive forskning/konstnärligt utvecklingsarbete och utbildning på forskarnivå.

För intäkter från uppdragsverksamhet skall finansiär redovisas, inte typ av intäkt. Ibland förekommer även andra typer av intäkter än avgifter inom uppdragsverksamheten. Universitetskanslersämbetet har valt att inte särskilt redovisa den ringa omfattning av bidrag och anslag som förekommer i uppdragsverksamheten eftersom fördelningen på olika typer av intäkter framgår av resultaträkningarna.

Kostnader per lärosäte och verksamhet enligt uppgifterna i resultaträkningen, indelat i personal-, lokal, övriga driftskostnader, avskrivningar samt finansiella kostnader.

Balanserad kapitalförändring, oförbrukade bidrag samt upplupna bidragsintäkter. Fr.o.m. 2011 finns även uppgifterna fördelade på utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå.

För utbildning på grundnivå och avancerad nivå efterfrågas uppgifter om **takbelopp**, både uppdrag och **ekonomiskt värde av helårsstudenter och helårsprestationer** och i anslutning till det, utgående balanser av **överproduktion** respektive **anslagssparande** samt **decemberprestationer**. Uppgifterna behövs för att få fram en helhetsbild av lärosätens ekonomi och det är viktigt att de kan redovisas på ett lättillgängligt sätt.

Antalet **helårsstudenter och helårsprestationer per utbildningsområde** – som avräknas mot takbeloppen – redovisas också.

1.2.3 Statistiska mått

De statistiska mått som används är intäkter, kostnader, verksamhetsutfall, årets kapitalförändring, balanserad kapitalförändring, oförbrukade bidrag, upplupna bidragsintäkter samt takbeloppsuppföljning, se ovan. Uppgifterna samlas in i tusentals kronor.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Lärosäte

Samtliga uppgifter redovisas per lärosäte.

Intäktstyp

Intäkterna redovisas per verksamhetsområde, per intäktstyp (anslag/bidrag/avgift), per finansiär. Indelningen av intäkterna i intäktstyper sker enligt lärosätens fastställda resultaträkningar.

Finansiär

Intäkterna redovisas efter olika finansiärer, eller grupper av finansiärer, som direkta statsanslag, statliga myndigheter, EU etc. När det gäller forskningsbidrag särredovisas intäkterna från ett flertal finansiärer, exempelvis Vetenskapsrådet, Energimyndigheten, Cancerfonden.

Avsikten är att det skall vara möjligt att identifiera finansieringskälla för samtliga intäkter till sektorn. Med finansiär avses den ursprungliga finansiären,

inte motparten i de fall de avviker från varandra, exempelvis vid gemensamma forskningsprojekt. Detta redovisningsätt avviker från statsredovisningen, men behövs för att kunna avgöra vilka som finansierar verksamheten vid universitet och högskolor. I den ekonomiska mallen finns det ett särskilt blad med definitioner av vissa finansiärskategorier som kan uppfattas som oklara.

Verksamhetsgren/Område

Såväl intäkter som resultaträkningar redovisas uppdelade i områden (tidigare verksamhetsgren), dvs. utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå. Dessa områden delas i sin tur in i utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev och uppdragsverksamhet, respektive forskning och utbildning på forskarnivå samt uppdragsforskning. Vid SLU finns även området Fortlöpande miljöanalys.

1.2.5 Referenstider

Uppgifterna samlas in för budgetår, dvs. fr.o.m. 1997 kalenderår. Inför övergången till kalenderår var budgetåret 1995/96 18 månader, tidigare var budgetåret brutet. Eftersom 1995/96 inte är jämförbart med andra år har uppgifterna inte publicerats.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Eftersom de insamlade uppgifterna överensstämmer med lärosätenas årsredovisningar bedömer Universitetskanslersämbetet att den ekonomiska statistiken om högskolan håller hög kvalitet.

De inkomna uppgifterna jämförs med uppgifterna i respektive lärosätes årsredovisning. Resultaträkningen för enskilda utbildningsanordnare ser anorlunda ut jämfört med statliga lärosäten. Finansiella intäkter respektive finansiella kostnader ingår för dem inte i verksamhetsutfall/rörelseresultat i årsredovisningen, utan redovisas i ett särskilt avsnitt för finansiella poster. (Posten "årets kapitalförändring" påverkas dock inte av detta.) I ekonomiska mallen redovisar dock de enskilda utbildningsanordnarna på samma sätt som statliga lärosäten.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken om högskolans ekonomi utgår från lärosätenas årsredovisningar som fastställs av lärosätenas styrelser och revideras av Riksrevisionen. Eftersom statistiken kontrolleras mot årsredovisningarna bedömer Universitetskanslersämbetet att uppgifterna håller hög kvalitet. När det gäller intäkter per finansiär hämtas uppgifterna från lärosätenas internredovisningar.

2.2.1 Urval

All statistik är totalräknad och därmed inte påverkad av urvalsfel.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulationen stämmer väl överens med målpopulationen för undersökningen om högskolans ekonomi och omfattar alla universitet och högskolor (både statliga och med enskild huvudman). Enskilda utbildningsanordnare

med examenstillstånd inom enbart psykoterapi omfattas inte av undersökningen.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna till den ekonomiska statistiken om högskolan samlas in via elektroniska enkäter, i en så kallad ekonomisk mall.

Insamlingen sker genom att brev skickas till lärosätena med kopia till ämbetets kontaktpersoner i slutet av november det aktuella insamlingsåret. Brevet innehåller en presentation av insamlingen, tidplan samt beskrivning av eventuella förändringar i årets insamling och planerade förändringar. Samtidigt läggs den så kallade ekonomiska mallen ut på ämbetets hemsida tillsammans med en beskrivning av insamlingen och en manual till mallen. Uppgifterna skall lämnas senast 28 februari året därpå, dvs. efter att de statliga lärosätena har lämnat sina årsredovisningar till regeringen. Lärosätena hämtar ekonomiska mallen samt manual och övrigt informationsmaterial på ämbetets hemsida. Det är vanligen den centrala administrationen vid respektive lärosäte som besvarar enkäten.

Den ekonomiska statistiken utgår från lärosätenas årsredovisningar och de uppgifter som lämnas skall överensstämja med resultat- och balansräkningar. Därför är intäkterna uppdelade i anslag, bidrag och avgiftsintäkter och fördelad på olika verksamhetsområden, alltså utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och forskarnivå.

Den del av statistiken som redovisar finansieringen av verksamheten kan delvis avvika från statsredovisningen eftersom det är finansiär och inte motpart som skall redovisas. Detta för att lärosätena ibland transfererar bidrag vidare till andra lärosäten och det är den ursprungliga finansiären som är den intressanta.

Inför den årliga insamlingen av ekonomisk statistik om högskolan klagas huruvida händelser har inträffat som kräver utveckling av den ekonomiska statistiken. Eventuellt utvecklingsarbete sker i samråd med en särskild referensgrupp för den ekonomiska statistiken. Inför kommande förändringar i insamlingen informeras lärosätena snarast möjligt, eftersom de kan behöva lägga om ekonomisystemen för att få fram uppgifterna.

Mätfel härleds från svårigheter att definiera vilka intäkter som avser olika verksamhetsområden, men denna svårighet gäller generellt för lärosätets redovisning och inte enbart för statistiken. Mätfel kan också bero på oklara definitioner. För att avhjälpa sådana fel i så stor utsträckning som möjligt finns det en manual till insamlingen, samt definitioner av finansiärer som kan uppfattas som oklara. Eventuella övriga fel torde fångas genom de kontroller UKÄ genomför. Fel som upptäcks korrigeras löpande.

2.2.4 Bortfall

Undersökningen är en totalundersökning. Alla universitet och högskolor besvarar normalt enkäten. Enskilda utbildningsanordnare med examenstillstånd inom psykoterapi omfattas inte av undersökningen. För 2017 hade inga uppgifter lämnats av Gammelkroppa skogsskola vid publiceringstillfället.

2.2.5 Bearbetning

Resultaträkningen i de insamlade uppgifterna jämförs med respektive lärosättes resultaträkning. Därefter kontrolleras att de olika delarna av finansieringsuppgifterna summerar till resultaträkningens olika delar. Övriga uppgifter från årsredovisningen kontrolleras.

Vid eventuella oklarheter kontaktas respektive lärosättes kontaktperson. Ofta kan nya versioner av mallen behöva begäras in. Även efter ändringar skall dock uppgifterna i ekonomiska mallen stämma med respektive lärosättes fastställda resultaträkning enligt ovan.

Efter att alla mikrokontroller genomförts laddas uppgifterna i en intern databas och ytterligare kontroller genomförs innan uppgifterna publiceras på den externa webben.

Eventuella avvikelser från lärosätenas fastställda resultaträkningar dokumenteras i tabeller och statistikdatabasen. Dokumentationen sker genom noter i berörda tabeller och korta beskrivningarna av avvikelserna i berörda informationstexter i statistikdatabasen.

2.2.6 Modellantaganden

Inga modellantaganden görs i undersökningen.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Det tas inte fram någon preliminär statistik för den ekonomiska statistiken för universitet och högskolor.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Lärosätena lämnar uppgifterna 28 februari, dvs. en vecka efter att årsredovisningarna har fastställts. Granskningen påbörjas sedan direkt och pågår cirka 1,5 månader. Så fort uppgifterna har kvalitetssäkrats publiceras de på ämbetets hemsida i statistikdatabasen. Framställningstiden är alltså kort och uppgifterna är mycket aktuella när de publiceras.

3.2 Frekvens

Officiell ekonomisk statistik för universitet och högskolor publiceras årligen och avser hela det föregående kalenderåret.

3.3 Punktlighet

Ekonomisk statistik publiceras årligen omkring den 10 april i enlighet med publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik, www.scb.se/publiceringskalender och Universitetskanslersämbetets publiceringsplan, <http://www.uka.se/statistik--analys/officiell-statistik-om-hogskolan/publiceringsplan.html>.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

- Den ekonomiska statistiken för universitet och högskolor publiceras i UKÄ:s statistikdatabas www.uka.se/statistik--analys/statistikdatabas.html.
- UKÄ:s årsrapport om universitet och högskolor baseras främst på registeruppgifter om studenter (inklusive doktorander) och personal som Statistiska centralbyrån (SCB) samlar in samt ekonomiska uppgifter som UKÄ samlar in direkt från lärosätena. Årsrapporten publiceras i form av en tryckt rapport och på UKÄ:s webbplats. Till årsrapporten hör en separat tabellbilaga, där ett flertal ekonomiska tabeller är basen.
- UKÄ publicerar statistiska analyser och rapporter om högskolan som bygger på bland annat den ekonomiska statistiken för universitet och högskolor.
- I samband med att ny statistik publiceras utarbetar UKÄ pressmeddelanden eller statistiknyheter som publiceras på myndighetens webbplats www.uka.se.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

UKÄ kan på begäran och i mån av tillgängliga resurser utföra enklare bearbetningar av den statistik som myndigheten förfogar över.

4.3 Presentation

Statistiken presenteras i form av text, tabeller och diagram.

4.4 Dokumentation

Statistikens kvalitet beskrivs i denna kvalitetsdeklaration. Utöver detta finns dokumentation av arbetet med undersökningen.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Jämförbarheten är god sedan 1997. Den ekonomiska statistiken utvecklas kontinuerligt och det innebär bl.a. att nya fördelningar har tillkommit. Fram till och med 2003 finns det dock smärre luckor i uppgifterna om finansieringen. Det gäller bidrag till ordinarie grundutbildning samt intäkter av beställd utbildning som endast redovisats ospecificerat tidigare, men som sedan 2004 redovisas uppdelade per finansiär.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Lärosätenas intäkter redovisas såväl i form av resultaträkningar per område som indelade per finansiär och område. Jämförbarheten är god mellan de olika redovisningsgrupperna.

Alla redovisningsgrupper kan betraktas som jämförbara då alla lärosäten har gemensamma anvisningar för vad olika variabler står för.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Resultaten från insamlingen av uppgifter om högskolans ekonomi kan användas för att relatera till andra uppgifter om universitet och högskolor. Uppgifterna används också för rapportering av utbildningsstatistik till OECD, Eurostat och Unesco.

Statistiska centralbyrån producerar vartannat år uppgifter om forskning och utveckling inom universitets- och högskolesektorn. UKÄ:s uppgifter om intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå finns förtryckta i SCB:s enkät, men de bearbetas och omräknas till intäkter för FoU. Insamlingarna skär uppgifterna på olika sätt och kompletterar därmed varandra.

Uppgifter från insamlingen används av SCB som underlag till SM om utbildningskostnader.

5.4 Numerisk överensstämmelse

UKÄ bedömer att den numeriska överensstämmelsen mellan olika statistikvärden är god.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

Kvalitetsdeklarationen avser officiell statistik. Publiceringar i årsrapporten som nämns i avsnitt 4.1 är dock inte officiell statistik.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

Inga personuppgifter ingår i undersökningen.

C Bevarande och gallring

Inga gallringsföreskrifter föreligger.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger för statliga lärosäten enligt lagen (SFS 2001:99) och förordningen (SFS 2001:100) om den officiella statistiken.

Uppgiftsskyldigheten för stiftelsehögskolor regleras dels genom deras respektive långsiktiga avtal med staten, dels genom 5 § i lag (SFS 1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. För övriga utbildningsanordnare regleras uppgiftsskyldigheten endast genom den senare.

E EU-reglering och internationell rapportering

Uppgifter lämnas årligen till Eurostat, OECD, Unesco. Vad som ska rapporteras styrs av KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) nr 912/2013 av den 23 september 2013 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 452/2008 om framställning och utveckling av statistik om utbildning och livslångt lärande vad gäller statistik över utbildningssystem. Rapporteringen sker via det elektroniska systemet eDAMIS.

Uppgifter lämnas också årligen till det så kallade ETER-konsortiet inom Europeiska kommissionens (DG Education and Culture) projekt som syftar till att bygga upp ett register över europeiska universitet och högskolor, European tertiary Education Register (ETER) enligt kontrakt EAC-2013-038 och EAC-2015-028.

F Historik

Sedan mål- och resultatstyrning infördes för universitet och högskolor 1993/94 har Högskoleverket varit statistikansvarig myndighet för högskoleväsende och 1 januari 2013 fördes statistikansvaret till den nybildade myndigheten Universitetskanslersämbetet. Staten satsar omfattande medel på högskolesektorn och det finns därför ett behov av att de ekonomiska uppgifterna finns lätt tillgängliga för såväl allmänhet som specialintresserade.

Uppgifterna samlas in av Universitetskanslersämbetet direkt från lärosätena i samband med att årsredovisningarna lämnas till regeringen. Uppgifterna avser finansiering av verksamheten, resultaträkningar (intäkter och kostnader) samt vissa ytterligare uppgifter från lärosätenas årsredovisningar.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Universitetskanslersämbetet
Kontaktinformation	Analysavdelningen
E-post	statistik@uka.se
Telefon	08-563 085 00

Statistikproducent	Universitetskanslersämbetet
Kontaktinformation	Analysavdelningen
E-post	statistik@uka.se
Telefon	08-563 085 00